

najbolj poslednji volil oddavši 105. glas za dr. Radaja rekoč: jaz pa bodem volitev zavezal.

Nemškutarski volilci pa so bili: Pee in Stancer v Studencih, Ulj v Dobrenju, Dobaj, Smonig in Vračko pri sv. Jurju na Pesnici, Kramperger v Gradiški, Fras v Grušovi, Golob v Janživruhu, Kramperger v Kaniži, Sivšek in Marčič v Hočah, Skrbinec in Šiker v Krecenbahu, Hladej in Verdovnik pri sv. Križu, Vicman v Kumnu, Kožuh in Pošanko od sv. Kungote, Fras in Lopič v Leitersbergu, Kelner in Gasner pri sv. Lovrencu, Šiker pri sv. Marjeti, Finžger in Premzl pri sv. Marjeti na polju, Franc Golob učitelj pri sv. Miklavžu, Rath in Košir v Pekarjih, Sunko v Pivoli, Dobaj na Plaču, Povoden v Pobrežju, Andrej Stern v Rančah, poštar Weingerl, Malajnar v Rogozi, Kramperger v Rožpahu, Onič v Razvanju, Planinšič in Rižnik v Rotenbergu, Wretzl in Lobnik v Radvanju, žl. Kriehuber za Skoke, Ilgo na Slemenu, Černe v Slatini, Forster v Slivnici, Strohmajer v Trestrnici, Pungerl v Valcu, Grašič v Bohovi, Gartner v Selnici, Haus v Cirbergu, Korman v Cinzatu in Hauptman v Cirknici, skupaj 54 glasov; sama stara Seidl-Brandstetterjeva garda, ki pa takrat ni zmagala, ker je premalo podpore dobila od Slov. Bistrice in sv. Lenarta; morala je enkrat propasti.

Slov. Bistriški okraj se je letos zdatno boljše, dal nam 24 narodnih in samo 18 nemškutarskih glasov, poprejšna leta bilo je ravno na opak. Narodni volilci so bili: Jak. Šorman od sv. Ane. Ta vrli mož je izmed vseh prvi volil in glasoval za dr. Radaja in tako vsem pogum naredil. Potem Šoster v Dežnem, Kapun v Freheimu, Mlaker v Hošnici, Šlamberger v Kalšah, Brumec in Miha Soršak v Črešnovcah, Golob v Žabnjaku, Rak v Laporju, Šust in Wenguš v Loznici, Pliberšek pri sv. Martinu, Kresnik v Ozlu, Žnidar v Pečkah, Spragar v Pletrežah, Ajd v Svečni, Horvat v Stattenbergu, Sunko v Stopnem, potem dr. Vošnjak, Dvoršek in Jubart za Tinje, Sagadin v Vrhovljah, Rahle v Cigelnici, skupaj 23 narodnjakov. Nemškutarski volilci so: Ant. Vrečko v Bukovcu, Sternberger, Jer. Goričan v Gaberniku, Kandolini, Georg, Martin Koren v Kohlbergu, dva Grundnerja, Franc Skubic v Modražah, Gregor Dovnik v Novivesi, Jan. Pogorelec v Pokošah, potem Kugler, Schalk, Rudolf, Formaher, Ačko v Ritoznoju, Janez Lovrenčič v Šentovcu in Fil. Majan v Vojtini.

Najbolj narodno, slovenski so se skazali volilci št. Lenartskega okraja; od 47 glasov je Wrecl vjel komaj 8, katere so mu dali: mesar Sarnetz in pek Magdič (škoda, da je ta rodom Hrvat), Landergott, potem Anton Kosar v Porčiču, Franc Gosak v Partinji, Anton Golob v Ročici nek Matija Efferl in Franc Krajnc v Zimici. Tem 8 nasproti pa je stalo 39 čvrstih narodnjakov, zvestih Slovencev. Jihova imena so: Pravdič v Andrenicah, kaplan Jurčič, Rola v Porčiču, Efferl pri sv.

Trojici, Kurnik in Lorber v Gasteriji, kaplan Fideršek, Krampergar v Gočevi, Ornik in Drozg v Gorjanah, Šilec v Senarskem, Ahman v Jablancah Omulec pri sv. Antonu, Spindler v Ledineku, Rantaša v Malečniku, Šlauer v Tihovski vesi, Čuček v Oseku, Rotman v Partinji, Ornik v Rogoznici, Križan v Ročici, Šuman v Zamarkovi, Petek v Selcah, Golob v Smolincih, Šegula v Zupetincih, Pečovnik in Purgaj v Žerjavcih, Pehan v Žikarcih, Pečovnik v Šetarjevi, Fahrner v Šitancih, Čolnik v Drvanji, Donik v Tronkovi, Kocmut v Čagoni, Šalamun v Črmlenškaku, Rebernik in Brlič v Voličini, Krajnc v Bišu, Dobaja na Vrangji, Čolnik v Koreni in Fras v Cogetincih.

Naši nemškutarski nasprotniki so si mnogo prizadevali, da bi zmago na svojo stran potegnoli; ali takrat je bilo vse zastoj. Kakor se je nekaj reklo: Saul jih je ubil 1000, a David 10.000, tako se je ob 11 uri v soboto 26. febr. po vsem Slovenskem in še daleč raznesel glas: Wretzl je ujel 81 glasov, dr. Radaj pa 105. Živili Slovenci!

Gospodarske stvari.

Kedaj bi naj kobile zrebetovala?

Akoravno v razupiti dobi liberalnega gospodarstva in vsestranskega napredka v delanju lehkomišljenih pa tudi prisiljenih dolgov sedaj po mestih in trgih jemo slab pa tem bolj drag kruh in pijemo „zašnopsano“ vino za drage denarje, vendar ne zrnje, ne vino, ne živina nima prave cene. Uboji kmetski človek bi naj vedno večje davke plačeval, svoje pridelke pa po vedno manjši ceni zapravljaj! Posebno občutljivo pada cena živini, edino konje zamoremo izvzeti. Dober konj še se vedno lahko proda za več ali manj dobre denarje. Vrh tega še se kaže, da utegne cena pri konjih poskočiti. Kajti sedanje predelovanje in pomnoženje naše artilerije z Uhacijevimi kanoni bo potrebovalo mnogo novih pa tudi še bolj močnih konjev. Konjerejstvo utegne tedaj še bolj imenitno in koristno postati.

Umni konjerejec na deželi gleda pred vsem na dvojno korist; prvič hoče svoje kobile kolikor mogoče koristno pri svojem gospodarstvu porabiti; drugič si prizadeva iz žrebet nekoliko haska pridobiti. To pa ni vselej lahka reč, posebno sedaj ne, ko naše kobile večidel vse o najbolj neprilicnišem času svoja žrebeta rodijo. Dendenes namreč se to godi sploh meseca marca in aprila. To pa zato, ker so cesarski žrebci na štacije razpostavljeni od 1. marca do 1. julija, da se tedaj večina žrebet izkoti meseca marca in aprila. Ali ravno ta 2 meseca sta za ovo opravilo na kmetih najbolj neprilicna. Kajti meseca marca in aprila se vrši jara setev in sadenje, to je čas, ob katerem je veliko dela in ob katerem kmet vprežno živino silno potrebuje; najmenjša zamuda stori že veliko

škodo. Marsikteri kmet pusti svojo kobilo brez žrebca rajše, kakor da bi sredi jare sejetve pogrešal jeno vprežno moč. Sicer zamore kmet, kateri razumeva opazno ravnati, ubrejene kobile precej blizu do poroda brez škode za zarod vpregati; vendar po porodu je kobili miru in počitka silno potrebno; in čeravno si je kobila že nekoliko pomagla, je še vendar jeno žrebe slabo in ne more za materjo po več ur po njivi gor in dol hoditi; zato se mora doma puščati, kobila pa k njemu goniti, da ga napoji, kar zopet mnogo neprilik in zamude dela. Resnično je tedaj: mesec mare in april sta najbolj neugodniši čas za žrebetovanje. Mnogo boljše za kmeta bi kazalo, če bi se zamoglo žrebetovanje preložiti na mesec februar; vendar to se ne da lahko doseči, zlasti pri tistih kobilah ne, katerih je bilo treba večkrat k žrebcu spravljati. Zato kažeta za žrebetovanje še najbolj pozimska meseca december in januar, čas občnega miru in odpočitka v naturi. Kmet bi potem takem s svojimi kobilami zamogel jesensko in nazizsko oratev lahko opraviti, jim ob času poroda potrebnega miru in počitka privoščiti in pri jari sejetvi jih zopet brez vseh neprilik vpregati.

Zato so pa društveniki daleč slavno znanega konjerejskega društva na Spod. Avstrijskem v Beču sklenoli poslati prošnjo do ministra za poljedelstvo, naj bi se zanaprej cesarski žrebci bolj zgodaj, namreč že s 1. februarjem začeni po dotičnih štacijah nastavljali. Iz prva se vé bode prekorični nasvet veljavo dobivljal večjidel samo pri mladih kobilah; a s časom bo se tudi posrečilo pri starih posebno tistih, ki so leto poprej pozno žrebeta prinesle. Take kobile se namreč že meseca januarja zopet gonijo. Na Nemškem sedaj povsod na to delajo, da bi kobile svoja žrebeta že v decembru in januarju na svet spravljale.

„Wiener Landw. Zeitung.“

Gospod Adam Skrbina in jegovi sosedi.

IV. Kako oves sejati za zeleno krmo? Jaka Breko je bil tih želar. Marljivo je obdeloval svoje kakih 12 oralov veliko zemljišče. Imel je na njem majhen vinogradič, lep sadunosnik, spašnik in zraven gojzdiča same njive — brez travnika. Zeleno krmo je moral drago kupovati in daleč voziti. Zato je že davno želel kak travnik kupiti, pa se mu ni hotlo posrečiti. Sedaj poizvé, da namisli vrli graščinski oskrbnik g. Adam Skrbina prihodnjo nedeljo razlagati: kako bi si zamogli pomagati tisti posestniki, kateri travnikov pogrešajo. „Pasja noga, si misli Breko, to pa je navlašč za tebe“, in kakor si je Breko mislil, tako je tudi storil. Odšel je v nedeljo popoldne g. Skrbine poslušat.

Ta je začel: gospodar, ki ima dokaj njiv, pa malo ali nič travnika, mora zeleno krmo sejati, in sicer pred vsem deteljo in o tej imenitni reči bodem ob priložnosti obširno govoril. Denes bočem le razlagati, kako se oves seja za zeleno

krmo, klajo ali pičo. Večkrat se namreč zgodi, da detelja ne obrodi, kar gospodarja včasih v silne zadrege spravi. Temu se nekoliko v okom pride z ovseno zeleno krmo. Kdor pa tukaj modro ravnati hoče, ta se naj drži po sledečem nauku.

Prvič naj odbere primerno veliko njivo; naj jo razdeli na 3 kose ali predelke ter jih naj mogoče rano v spomladi z ovsom poseja. Prvi predelek se poseja najpoprej; 14 dni poznej drugi in 8 dni potem tretji. Vse zemljišče se naj z gnojnico dobro naškropi. Ako je gospodar zemlji poprej dobro pognojil, tem boljše je storil; vendar škropenja z gnojnico naj nikakor ne opusti. Jako dobro ravna, kdor oves pred sejanjem par ur v gnojnici namaka. Taki oves bo vrlo hitro in čudovito krepko pognal. Kmalu bo njiva stala polna mladega, gostega in visokega ovsu. Ta oves se mora sedaj pokositi preden začne izmetavati ali v klasje vhajati. Dobljena krma bo lepa in dobra, pa tudi nič menje nje ne bo, kakor one, ki se tedaj dobi, kedar detelja bogato obrodi. Če se je oves pokosil, kakor se je povedalo, pred izmetovanjem, potem bode izrastel kmalu drugi oves, kateri bo enako pokošen dal vsaj toliko, če ne več, zelene krme, kakor druga deteljina kositev.

Če se je drugi predelek njive posejal 14 dni za prvim, in tretji 8 dni za drugim, tedaj je gospodar z zeleno krmo preskrbljen za celo polletje.

Če gospodar ovsu primeša nekoliko deteljskega semena, potem se zamore zanašati še na tretjo kositev; in če že te ne doseže, pa si po detelji in močnem ovsenem strnišču nadomesti in prihrani dobro enkratno gnojitev. Sosed Janko Hiter je lani samo enkrat kosil in s prvim košenjem skozi 4 tedne dobro polagal 16 glavam živine. Na dalje se pri bohotni in močni rasti ovsu ni bati nobenega plevela na njivi in ostalo debelo ovseno strnišče služi za izvrsten gnoj; tudi bohotna rast njive blizo tako ne zdela in ne oslabi, kakor se navadno misli; razun tega še stoji zemlja precej časa pod dobro senco in se ne bo lahko vsušila. Nekateri škropijo z gnojnico tudi po prvi kositvi. To ima dobre nasledke: mladi oves požene še bolj pohotno, strnišče postane debelejše in daja še bolj izvrsten gnoj. Na jesen se zamore v tako njivo vsejati: rž ali pšenica z najboljšim uspehom. Mladi pokošeni oves se zamore tudi posušiti in daja na zimo vrlo dobro krmo, ki ne zaostaja veliko za najboljšim senom; le škoda, da naši kmetovalci še malo marajo za sejanje take dobre živinske krme ali klaje!

Troje sort posebne priporočbe vrednega sadja.

M. Ko dognana resnica sme veljati, da bode le tisti sadjerejec od svojih sadunosnih dreves največi dobiček dosegel, kateri si je take sorte nasadil, ki so kraju in vremenu primerne in ki obilno lepega za izvažanje primerne sadja rodijo.

Pa gotovo jih je med sadjerejci malo, ki bi jedino le na ta dobiček gledali, ampak skoraj vsak med

Dopisi.

njimi želi tudi kaj posebno dobrega, kako sladčico za se in za svoje znance in prijatelje vzrediti. In zato ima skoraj vsak kateri prostorček v svojem vrtu za take posebnosti in sladčice odločen. In za take namene se sledeče sorte priporočajo.

Prva je gruška, kateri so dali mogočno doneče ime: „Slava sadjereje.“ In po pravici je tega imena iz mnogo ozirov vredna. Sad ni le velik in lep, ampak tudi dober. Ta gruška je jedna jesenskih maslenk in spominja po okusu in sočnosti na Diolovo maslenko. Na kutino cepljena, sicer presajenja ne prenaša dobro; pa na svojem prostoru puščena ali pa v drevesnici na kutino ali pa na gruševi divjak cepljena, tako močno in bogotno raste, da je še posebej zaznamovati ni treba. Od daleč jo je že od drugih dreves ločiti, in brž v prvem letu je že sadnih mladik vsa polna. Kar se njene rodovitosti tiče, more se z maslenko Napolconko meriti, o kateri je namreč znano, da same rodovitosti omaga, ako se pridno ne porezuje.

Druga sorta grušek je Preulova kolmar-ka, tudi kakor prva še vse premalo znana in razširjena. Težko je jo kde najti v naših vrtih ali na naših trgih in vendar je prava sladčica.

Sad je precej velik, svitlozelen in plošnat, kakor bergamotne sorte. Ima prav tenko lupino, in precej dolg, tenek sred globoke zareze v sadu sedeč recelj. Zori blizo konec septembra in kakor hitro se koža v rumenkasto prelivati začne, se mora potrgati in v 2—3 dneh povžiti predno mehka in močnata postane, sicer ni več v svoji največji dobroti. Njeno meso je aromatično, belo in plivko, t. j. se kakor maslo v ustih razpusti in po mislih skušenih sadjerejev in vrtnarjev ta gruška med ranimi jesenskimi gruskami zvonec nosi. Ni z vsakim prostorom zadovoljna in zahteva veliko skrbi pa vendar obilno ne rodi. Ali človek se mora pa pri tem, kar je najboljšje, tudi z malim zadovoljiti.

Tretja sorta je Holandska zlata kraljičina. Med vsemi jabelčnimi sortami je ta najnježnejša in najboljša. Spada med debelejšje sorte in je bolj na visoko, kakor na plošnato stran in ima lepo, pravilno podobo. Njena lepa zelena barva pri dozorenju na solnčni strani nekoliko zarujeva in zarudeva. Dozori okoli srede oktobra in je sred do konec decembra najbolja za jed. Na hladnem proti zraku zaprtem prostoru se drži tudi do februarja. Njena lupina je tenka, meso nježno in dišeče, sočno in prijetno kisl.

Vrh tega je to drevo še prav rodovitno, se more tedaj to jabelko imenovati pravo mojstersko delo sadjereje.

V Celju meseca februarja 1876.

J. M. Wokaun.

Sejmovi na Štajerskem. 8. marca v Pilštanju. 10. marca v Kapeli, v Nemškem Landsbergu, v Dolu, v Strassu, v Kostrivnici in pri sv. Jurju pod Tabrom. 11. marca pri sv. Magdaleni.

Iz Maribora. (Volitev — tepež). Vže na predvečer pred volitvijo se je v Mariborski čitalnici zbralo 63 volilnih mož, večjidel od sv. Lenarta in od Slov. Bistrice. Navzoče so nagovorili gg. dr. Radaj, dr. Srnee in g. Vekoslav Rajč y jako čvrsti besedi. Mnogo razveselil nas je g. Jakob Pečovnik, ki je poročal, kako je Wretzl pri sv. Lenartu bil volilcev iskat, pa ni našel nobene razve Pečovnika; jegovi pajdaši so si morali dolgi čas naganjati s tem, da so pri Sarnecu „kreucjali“. Tudi pri „Stadt Wien“, je rekel g. Pečovnik, je našel samo Wreclna z 2 volilcema. Na dan volitve se je večina Slovencev zbrala v čitalnici, drugi pa so pri „Stadt Triest“ čakali blizo Wreclijancev, ki so se pri mesarju Lorberju zbirali. Držali so se ti iz prva precej žalostni in obrazi so se jim nekoliko zjasnili, ko se je v 25 kočijah ravno toliko volilcev z muziko pripeljalo od Wreclnove hiše v Radvanju. Tudi enemu naših volilcev je sedaj začelo srce v hlače lesti. Tožiti je začel: jojmene, koliko jih je, sami gospodi — zgubljeni smo. „Tiho“, ga posvari šaljivi sosed, „ali ne vidiš, da sedi v vsaki kobači samo po eden kokot?“ Volilci so se začeli smejeti in postali so zopet boljše volje. Na volišče so Slovenci prvi stopili in sicer v ogromni večini, tako da so se nemškutarji osupnjeni postavili na drugo stran. Med tem je prišel eden naših volilcev, kojega so poprej nemčurji lovili in mu po sili zelene trake z Wreclnovim imenom na suknjo pripneli. Na volišču pa se je dobro postavil na slovensko stran. Sedaj mu migne poštar Weingerl rekoč: ti nisi na pravem mestu, ne vidiš zelenih trakov? Volivec pa mu zdražen zavrne: oh, jaz sem že na pravem mestu, pa ti trakovi niso na pravem mestu — in pri tej priči strga trake in jih požene z onimi vred, koje so mu mesarja Lorberja hčeri v žepu natlačile, tje na tla pred začudenega Weingerla. Volitev se je začela. Okrajni glavar g. Seeder je štel slovenske volilce do 95. številke in brž je razsodil: Slovenci volijo v volilni odbor 4 odbornike. Za Wreclijance se nihče ni zmenil, ti so stali in tiho djali. Slovenci so izvolili v odbor: dr. Dominkuša, dr. Srneca, g. Jak. Pečovnika in g. J. Mlakarja. Glavar je pozval v odbor g. Dom. Čolnika, Forsterja in Formaherja. Dr. Dominkuš je postal predsednik in dr. Srnee zapisnikar. Volitev sama se je hitro vršila, med kateroj je Wrecl hudo sopihal in se močno potil. Dr. Radaj je za Framsko srenjo sebe volil. Zato je poznej Wrecl rekel: mein Kollege hat die Stimme sich gegeben, darum wähle auch ich mir. Vse se je smejalo tolikemu govorniškemu kozlu, kojega je Wrecl tukaj vstrelil. Komaj je bil oddan 105. glas za dr. Radaja, že so bili Wreclijanci kakor tepena vojska na pobegu. Mnogo časa poznej so zapustili Slovenci slavno volišče in se podali v procesiji v čitalnico. Naprej so šli godci in dva